

Valtiovarainministeriö

Lausuntopyyntö VM082:00/2018

Sisäministeriön lausunto; HE Digi- ja väestötietovirastoa koske- vaksi lainsäädännöksi sekä laeiksi eräiden rekisterihallintoa kos- kevien lakien muuttamisesta

Sisäministeriön näkemyksen mukaan nyt esitetyt muutokset ovat perusteltuja. Sisäministeriö edellyttää jo käytössä olevien varmenne- ja kansalaispalveluiden jatkuvuudesta huolehtimisesta sopimusten mukaisesti. Niin ikään on erittäin tärkeää, että uusi virasto turvaa muutosvaiheessa ja sen jälkeen sisäisen turvallisuuden viranomaisten kansalaispalveluiden käytettävyyden ja luotettavuuden Suomi.fi palvelun kautta.

Sisäministeriön näkemyksen mukaan nyt perustettavan viraston tulee ottaa selkeä rooli valtiollisten toimijoiden digitaalisten palveluiden yhteensovittamisessa ja koordinoinnissa. Yhteensovittamisen tavoitteena tulee pyrkiä vahvistamaan digitaalisuuden mahdollistamaa teknistä kehitystä tukeutuen yhteentoimivuuden periaatteeseen valtionhallinnossa.

Sisäministeriö kiinnittää huomiota siihen, että esitysluonnoksessa viitataan vasta valmisteilla olevaan tiedonhallinnan yleislakiin. Nyt lausunnolla olevan lain 44 §:ssä säädetään tietojen luovutuksesta silloin, kun tietojen käytön voidaan olettaa vaarantavan valtion turvallisuutta. Edellä mainittu huomioiden sisäministeriö pitää tärkeänä, että tiedonhallinnan yleislaissa tullaan säätämään riittävällä tarkkuudella sekä tarpeeksi täsmällisesti tietojen käytöstä ja suojauksen järjestämisestä.

Vaikutukset sisäministeriön vastuulla olevaan lainsäädäntöön

Maahanmuuttohallinnon henkilötietolainsäädäntö

Maahanmuutto-osastolla on käynnissä hanke ulkomaalaisrekisterilainsäädännön uudistamiseksi sekä saattamiseksi vastaamaan EU:n yleistä tietosuojasetusta (SMDno-2016-1584, toimikausi 24.10.2016–31.12.2018). Laki ulkomaalaisrekisteristä (1270/1997) sekä rekisterisäännökset laissa kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta (746/2011), laissa säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä (116/2002) sekä laissa kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) ovat rekisterisäännökset korvataan uudella henkilötietojen käsittelyä maahanmuuttohallinnon alalla sääntelevällä lailla. Tavoitteena on, että jatkossa henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa säädetäisiin yhdessä, modernin henkilötietolain vaatimukset täyttävässä laissa, joka täydentää EU:n tietosuojasetusta sekä henkilötietolain vuonna 2018 korvaavaa tietosuojalakiä. Hallituksen esitys annetaan lokakuun puolivälissä 2018.

Maahanmuuttohallinnon uuden henkilötietolain myötä tavoitteena on luopua ulkomaalaisrekisteritermin käytöstä, jonka johdosta ehdotettavan väestötietojärjestel-

mästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annettavan lain 10 §:n viittaukset ulkomaalaisrekisteriin tulevat tarkistettavaksi. Maahanmuutto-osasto esittää, että Riippuvuus muista esityksistä -kohtaan kirjataan tiedot maahanmuutto-osastolla vireillä olevasta henkilötietolaki-hankkeesta.

Rajavartiolaitoksen henkilötietolainsäädäntö ja meripelastuslaki

Ehdotetun 29 §:n perusteella vaikuttaisi siltä, että Rajavartiolaitoksen oikeudesta saada tietoa väestötietojärjestelmästä muissa kuin suoraan tietosuojaa-asetuksen soveltamisalaan kuuluvissa tehtävissä tulisi jatkossakin säätää Rajavartiolaitoksen omassa henkilötietolainsäädännössä lain 34 §:n 3 nojalla. Rajavartiolaitoksen henkilötietolainsäädäntö on uudistumassa. Hallituksen esitysluonnos laiksi henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi on parhaillaan lausuntokierroksella. Esitysluonnoksessa ehdotetaan muun muassa tiedonvaihtoa koskevan kaksinkertaisen sääntelyn purkamista siltä osin kuin se on mahdollista. Lähtökohtana valmistelussa on pidetty sitä, että tiedonvaihdosta säädettäisiin pääsääntöisesti vain tiedot luovuttavaa rekisterinpitäjää koskevassa lainsäädännössä.

Mikäli väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen (Digi- ja väestötietoviraston) varmennepalveluista annetussa laissa ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista säätää kattavasti Rajavartiolaitoksen oikeudesta saada salassapitosäännösten estämättä tietoa väestötietojärjestelmästä, tulee henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain (579/2050) asiaa koskeva sääntely tarkistaa. Meripelastuslain (1145/2001) osalta muutoksia ei ole tarpeen tehdä, koska tiedonsaantia koskeva sääntely ehdotetaan siirrettäväksi tältä osin Rajavartiolaitoksen henkilötietolakiin. Valtiovarainministeriön valmistelemassa hallituksen esityksessä olisi tarpeen todeta, että myös Rajavartiolaitoksen henkilötietolainsäädännön uudistamista koskeva hallituksen esitys on tulossa eduskunnan käsiteltäväksi syysistuntokaudella 2018. Koska Rajavartiolaitoksen henkilötietolainsäädäntöä ehdotetaan muutettavaksi myös rakenteellisesti, sisäministeriö pitää tarkoituksenmukaisena, että tarvittavat muutokset tehtäisiin eduskunnassa sisäministeriön valmisteleman hallituksen esityksen käsittelyn yhteydessä.

Tekniset säädösmuutokset

Ulkomaalaislaki

Ulkomaalaislain (301/2004) 138 §:n 2 momentin 4 kohdassa viitataan Väestörekisterikeskukseen. Lausuttavana olevassa esitysluonnoksessa toimivaltaisen viranomaisen nimi ehdotetaan muutettavaksi Digi- ja väestötietovirastoksi, joten ulkomaalaislakia on tältä osin muutettava.

Kansalaisuuslaki

Kansalaisuuslain (359/2003) 34 §:n 2 momentin 3 kohdan a alakohdassa, 38–39 §:ssä ja 40 §:n 2 momentissa viitataan maistraattiin. Lausuttavana olevassa esitysluonnoksessa toimivaltaisen viranomaisen nimi ehdotetaan muutettavaksi Digi- ja väestötietovirastoksi, minkä lisäksi esitysluonnoksessa ehdotetaan kumottavaksi rekisterihallintolaki (166/1996), joten kansalaisuuslakiin on tarpeen tehdä toimivaltaisia viranomaisia koskevat muutokset.

Laki ulkomaalaisrekisteristä

Ulkomaalaisrekisterilain (1270/1997) 10 §:n 1 momentin 4 kohdassa viitataan väestörekisterikeskukseen ja maistraatteihin sekä väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin (661/2009). Ulkomaalaisrekisterilaki ehdotetaan kumottavaksi edellä mainitussa ulkomaalaisrekisterilainsäädännön uudistamishankkeessa. Ehdotettavassa maahanmuuttohallinnon henkilötietolaissa ei enää viitattaisi väestörekisterikeskukseen, maistraatteihin tai lakiin väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista, joten lausuttavana oleva esitysluonnos ei tältä osin aiheuta muutoksia.

Pelastuslaki

Pelastuslain (379/2011) 89 §:n 2 ja 3 momenteissa viitataan väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin (661/2009). Lausuttavana olevassa esitysluonnoksessa ei kaavalla muutettavaksi niitä lainkohtia, joihin pelastuslaissa viitataan. Sitä vastoin lain nimi ehdotetaan muutettavaksi, mikä edellyttää myös pelastuslain muuttamista.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan kumottavaksi rekisterihallintolaki (166/1996), johon viitataan pelastuslain 90 §:n 1 momentin 1 kohdassa. Pelastuslain mainittu kohta tulee muuttaa.

Laki hätäkeskustoiminnasta

Hätäkeskustoiminnasta annetun lain (692/2010) 19 §:n 1 momentissa viitataan väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin (661/2009). Lausuttavana olevassa esitysluonnoksessa ei kaavalla muutettavaksi niitä lainkohtia, joihin hätäkeskustoiminnasta annetussa laissa viitataan. Sitä vastoin lain nimi ehdotetaan muutettavaksi, mikä edellyttää myös hätäkeskustoiminnasta annetun lain muuttamista.

Passi- ja henkilökorttilaki

Passi- ja henkilökorttilain osalta tilanne on liitelakeina asianmukaisesti huomioitu, eikä sisäministeriö poliisiosasto havainnut puutteita tai muuta erityistä huomioitavaa poliisiasäntelyn osalta.

Kansliapäällikkö

Ilkka Salmi

Erityisasiantuntija

Hanne Huvila

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Sisäministeriö 10.08.2018 klo 08:44. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Tiedoksi

Sisäministeri Mykkänen
Erityisavustaja Andersson-Bohren
SM/Tiha
SM/PEO
SM/PO
SM/MMO
SM/RO